

[Poul Sørensen.]

landet, gælder efter min mening også for andre. Man kan sige, at der er mange problemer knyttet til det. Ja, men jeg erkender da, at såsnart der kommer et lønproblem ind i det eller andre ting, kan det være vanskeligt for parterne at klare det; men man må have mig undskyldt — hvis jeg må have lov til at tale, om jeg så må sige, på tredieparts vegne ved denne lejlighed — man må have mig undskyldt, men der er ingen, der forstår sagen med de møtrikker, som de unge mennesker ikke måtte skrue ind. Jeg forstår, at der er lønpolitik i det, men disse eksempler — og adskillige andre kunne nævnes — gør jo, at befolkningen som sådan spørger: Er vi ikke efterhånden nået frem til at opbygge en fagopdeling her i landet, som ikke svarer til året 1953, som er bundkonservativ i dårligste forstand, som der blev skrevet i smedenes blad? Jeg tror, man er nået dertil, og derfor har vi gennem det forslag, vi her har stillet, gerne villet forsøge at give et bidrag til en løsning, bare som en indgang til en afklaring af spørgsmålet og en løsning af spørgsmålet. Der kan ændres uhyre meget i paragraffer; der er antagelig ærede medlemmer, som sidder inde med en sådan viden, at de kan skabe et smukkere og bedre lovforslag end det, der foreligger her. Alt det kan vi forhandle os tilrette om, men ingen har jo endnu talt i denne sag her i det høje ting, uden at man har erkendt det livsvigtige for os alle i, at arbejdskraften er til rådighed, at opdelingen af arbejdskraften må være moderne og smidig, og når vi alle er enige herom, nuvel, så lad os forsøge at forhandle os tilrette, om vi kan nå frem til et instrument, som kan nærme os mere til en løsning, end vi er i øjeblikket.

Bertel Dahlgaard: Det forslag, der her foreligger, omhandler jo det problem, der i almindelighed omtales som bestræbelserne for at skabe bevægelighed på arbejdsmarkedet. Det er også efter mit skøn et af tidens vigtigste problemer indenfor erhvervslivet, og det er sikkert kun gavnligt, at der i folketinget finder en meningsudveksling sted, som måske kan bidrage til i offentligheden at skabe større klarhed over de mangeartede forhold, der er forbundet med problemet. I anden række kommer så selve det foreliggende forslag, som synes mig at

se bort fra centrale synspunkter indenfor hele problemstillingen.

Må jeg først henlede opmærksomheden på, at der sidste sommer på Hindsgavl ved Socialpolitisk Forenings møde holdtes et foredrag af kontorchef i centralarbejdsanvisningen, lektor Vedel-Petersen om uddannelsesproblemet og bevægeligheden på arbejdsmarkedet. Visse hovedpunkter af dette foredrag blev forresten offentliggjort i „Politiken“s kronik den 9. august. Jeg ville ønske, at dette foredrag blev almindelig folkelæsning indenfor erhvervskredse, det være sig blandt arbejdere, funktionærer eller arbejdsgivere. Det stiller de problemer, der knytter sig til bestræbelserne for større bevægelighed på arbejdsmarkedet, de ufaglærtes, de faglærtes og de tillærtes problemer, set i deres samfundsmæssige sammenhæng, op med en klarhed, som ikke er helt almindelig. Foredraget klarlægger også, hvorledes det er visse fundamentale strukturændringer, der i disse år foregår indenfor erhvervslivet, som har givet disse problemer deres særlige aktualitet netop nu, og som gør, at deres løsning simpelthen trænger sig på som en nødvendighed.

Foredraget tager sit udgangspunkt i den opfattelse, der ganske naturligt er den fremherskende i den danske befolkning, at til et frit folkeliv hører retten til de frihedsgoder, som kan betegnes ved retten til frit valg af erhverv, retten for forbrugerne til frit forbrugsvalg og endelig retten til arbejde, d. v. s. fuld beskæftigelse. Det centrale i de fremsatte synspunkter er nu, at det påvises, at disse rettigheder eller frihedsgoder er uførenelige under de organisationsformer og de former for den erhvervsmæssige uddannelse, der er herskende herhjemme i dag. Retten til frit erhvervsvalg betyder for de faglærte under de nuværende forhold stort set et eengangvalg, nemlig den dag den unge vælger, hvilket fag han vil uddanne sig i. Når den unge her har truffet sit valg, er han almindeligvis bundet til faget og til de arbejdsmuligheder, der findes indenfor faget.

Hvis nu forbruget i samfundet efterhånden forskyder sig, sådan som det netop i vor tid stadig gør på grund af ændrede vaner, på grund af at der opstår nye behov som følge af nye opfindelser og ny teknik og af mange andre grunde, opstår der uover-